

BOJ S PROSTŘEDKY JADERNÉHO NAPADENÍ NEPŘÍTELE

Ve Vojenské mysli číslo 5/79 byly zveřejněny názory na možnosti a organizaci boje s prostředky jaderného napadení nepřítele. Je velmi účelné této důležité otázce věnovat pozornost v odborném vojenském tisku a umožnit publikovat názory na hledání vhodných řešení. I my, členové vědecké rady náčelníka raketového vojska a dělostřelectva, považujeme za vhodné se vyjádřit k této tematice, zejména z hlediska plnění úkolů dělostřelectvem.

Cílem boje dělostřelectva s prostředky jaderného napadení protivníka je získání palebné převahy nad nepřítelem. Toho můžeme dosáhnout jen včasnou, přesnou a mohutnou palbou. Palbu vedeme zejména na dělostřelectvo protivníka a to nejen na palebné baterie, ale i na stanoviště řízení palby, místa uložení munice a prostředky dělostřeleckého průzkumu. Budou-li v dostřelu vlastního dělostřelectva i odpalovací zařízení, místa velení, místa raketového technického zabezpečení dělostřeleckých raket Honest John a Lance a stanoviště řízení a navedení taktického letectva, pak zvláště při vedení boje bez použití jaderných zbraní budeme tyto objekty umlčovat a ničit taktéž převážně dělostřelectvem. Vzhledem k rozmístění uvedených cílů v bojové sestavě nepřítele nemůžeme je umlčovat a ničit přímou střelbou, ale jen střelbou ze zakrytých palebných postavení. Z téhož důvodu je nereálné předpokládat, že tento úkol mohou plnit jednotky protitankových řízených střel, které jsou v sestavě mostřeleckých útvarů prvního sledu.

Potřebný počet dělostřeleckých baterií k ničení jednotlivých objektů udávají Pravidla střelby a řízení palby (Děl-2-1, tabulka 14) a vysvětlivky k těmto pravidlům poskytují potřebná zdůvodnění. Údaje v předpise jsou orientační a odpovídají minimálnímu počtu dělostřeleckých prostředků, který zabezpečuje dopravení požadovaného množství munice na cíl v krátkém čase. Přitom přihlížejí i k rozptylu, jenž se mění v závislosti na dálce střelby. Proto také na

str. 77 tohoto předpisu je zakotvena zásada: „Při střelbě [děl] na dálky větší než 10 km se spotřeba střel zvětšuje o 1/10 na každý kilometr dálky nad 10 km“ a počty potřebného dělostřelectva jsou stanoveny se zahrnutím této skutečnosti. Uvedená ustanovení jsou teoreticky zdůvodněna a v praxi ověřena. To je důvodem, proč tvrzení uvedená v článku, jako „k zničení odpalovacího zařízení nebo jednoho prostředku atomového dělostřelectva (jsou potřebné) 2 dělostřelecké baterie“ a „k ničení jedné SH 203,2 mm — 2 dělostřelecké oddíly“, považujeme za přílišné zjednodušení, které neodpovídá zásadám střelby dělostřelectva.

Polemická je i úvaha o možnosti využití střelby tanků ze zakrytých palebných postavení k ničení odpalovacích zařízení dělostřeleckých raket protivníka. Pomineme-li zhodnocení efektivnosti využití tanků k tomuto úkolu, pak stále zůstává řada nedeřešených otázek, jako např. zabezpečení přípravy palebných postavení pro tanky, příprava prvků střelby, pozorování a opravování palby, zabezpečení municí, rychlost vedení palby atd. Názor na použití tanků pro střelbu ze zakrytých palebných postavení není nový a při nedostatku děl a raketometů jsou ve výjimečných případech tanky přibírány k umlčování opěrných bodů obrany nepřítele a cílů podobného charakteru. Pro střelbu na prostředky jaderného napadení, na dělostřelecké raketometné a popř. i minometné baterie se vyžaduje spolupráce s takovými prostředky, které tankové jednotky a útvary nemají i pro jejichž použití nejsou připraveny (např. s radiolokátory, s prostředky vzdušného průzkumu aj.). Na základě všech dosažených zkušeností ze cvičení i střelb proto použití tanků pro střelbu ze zakrytých palebných postavení na uvedené cíle nepovažuje za účelné.

Stanovení nejvhodnějšího způsobu organizace boje s prostředky jaderného napadení je jistě složitá záležitost. Nemůžeme však určit zodpovědnost za jejich ničení pro jednotlivé stupně velení bez přihlídnutí k možnostem efektivně je ničit. Vzhledem k tomu, že rychlost zahájení, přesnost a mohutnost palby mají rozhodující vliv na dosažení požadovaného výsledku palby, může je včas a účinně ničit jen ten stupeň velení, který má odpovídající prostředky průzkumu a ničení. Z hlediska dělostřelectva spočívá proto těžiště boje s prostředky jaderného napadení nepřítele na divizním a armádním dělostřelectvu.

V soudobém boji se samohybným (tedy i atomovým) dělostřelectvem nabývá stále větší význam zejména rychlost zahájení palby a dopravení potřebného množství dělostřelecké munice na cíl. Čím delší bude doba od zjištění cíle do zahájení palby vlastního dělostřelectva, tím větší bude i předpoklad, že nepřátelská dělostřelecká jednotka opustí prostor, ve kterém jsme ji zjistili. Jedině účelný způsob je co nejrychleji zahájit na ni dostatečně přesnou a mohutnou účinnou palbu. Příprava i vedení této dělostřelecké palby je proto v kompetenci příslušného dělostřeleckého velitele nebo náčelníka (velitele dělostřelecké skupiny, náčelníka raketového vojska a dělostřelectva divize apod.). Tak je to stanoveno v Polním řádu ČSLA a Bojovém řádu dělostřelectva ČSLA. Má-li „rozhodnutí k ničení prostředků jaderného napadení přijímat výhradně velitel (armády, divize) na základě návrhů náčelníka štábu, popř. náčelníka operačního oddělení“, pak požadované rychlosti vedení palby nemůžeme dosáhnout. Velitel by musel rozhodovat a vydávat jednotlivé rozkazy k ničení každé zjištěné nepřátelské baterie, přičemž úloha, kterou sehrává zjištění, předání a vyhodnocení údajů dělostřeleckého a vzdušného průzkumu nedává pro to opodstatnění. V článku uvedený rozhodovací proces vševojskového velitele má své místo a použití při vedení raketových úderů a

hromadných paleb armády (divize). To ovšem neznamená, že vševojskový velitel nevzdává dělostřelectvu pro boj s nepřátelskými prostředky jaderného napadení úkoly. Ve svém rozhodnutí stanoví například: „ničit nepřátelské prostředky jaderného napadení a dělostřelecké baterie ihned po zjištění“.

Náčelník raketového vojska a dělostřelectva armády (divize) má pro zabezpečení „včasného a přesného plnění úkolů uložených velitelem armády (divize) raketovému vojsku a dělostřelectvu k ničení prostředků jaderného napadení“ k dispozici celý štáb RVD v čele s náčelníkem štábu RVD. Obsah úkolů pro použití raketových jaderných zbraní a dělostřelectva je tak obsáhlý, že značně převyšuje možnosti jednotlivce. Tyto úkoly nespočívají jen v „předložení návrhu veliteli armády (divize) a v případě úderu“ (palby), ale zahrnují činnost podstatně složitější, která končí kontrolou výsledků raketového jaderného úderu a palby.

Ničení nepřátelských prostředků jaderného napadení je tak závažným úkolem, že nemůžeme jej v boji oddalovat a plnit jen příležitostně. Nemůžeme proto „prostředky jaderného napadení, zvláště dělostřelecké rakety a atomové dělostřelectvo ničit současně s ničením hlavního uskupení nepřítele“, ale v souladu s ustanovením Polního řádu ČSLA (Vševojsk-1-1, čl. 32) musíme ničit a umlčovat tyto prostředky **okamžitě** po jejich zjištění. Tuto zásadu musíme prvořadě brát v úvahu při každé organizaci boje s prostředky jaderného napadení nepřítele.

Závěrem chceme znovu zdůraznit význam otázky času, má-li být boj s prostředky jaderného napadení protivníka úspěšný. Zdá se nám, že faktor času není v článku doceněn. Vyplývá to z řady tvrzení doprovázejících rozbory poměrně složitých rozhodovacích procesů, počínaje organizací průzkumu, přes návrhy náčelníků veliteli až po vydávání úkolů ke každému úderu (palbě).

V souladu s úkoly danými rozkazem ministra národní obrany na nový výcvikový rok věnujeme řešené problematice v raketovém vojsku a dělostřelectvu ČSLA pozornost. Důraz klademe především na zvyšování pohotovosti raketového vojska k ničení prostředků jaderného napadení nepřítele a u dělostřelectva na další zvyšování efektivnosti paleb vedených na tyto prostředky.